

Különleges értékű fák

meghatározásáról
vizsgálatáról és
értékeléséről

Februári Szakmai Napok
2026.02.12. Eger

Szabó Gellért Vilmos

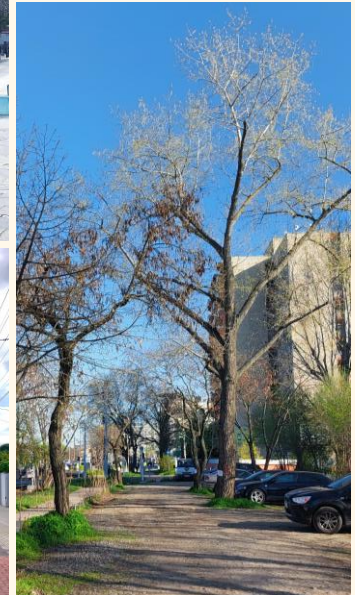
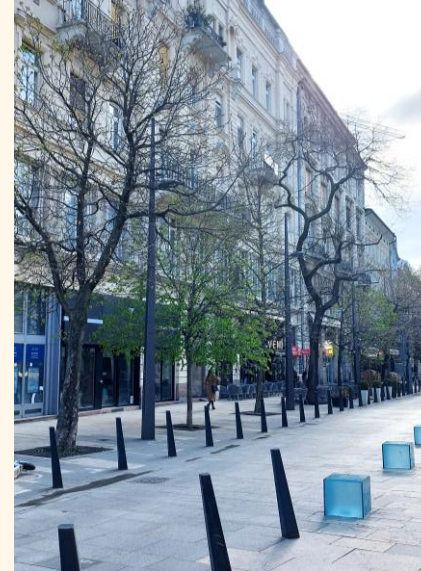

Favizsgálat

„A fa **egészségi állapotának** vizuális és indokolt esetben további műszeres vizsgálatát és elemzését tartalmazó leíró dokumentáció. Tartalmazza a fa **megőrzésére, állapotának javítására** tett javaslatot, továbbá az esetleges **kockázatok csökkentésének** lehetőségeit is.”

MFE - Útmutató a fák nyilvántartásához és egyedi értékük kiszámításához - 2013

Települési
környezet

Favizsgálat

- **általános favizsgálat**
 - teljeskörű vizuális favizsgálat - TKF
 - környezetbiztonsági favizsgálat - KBF

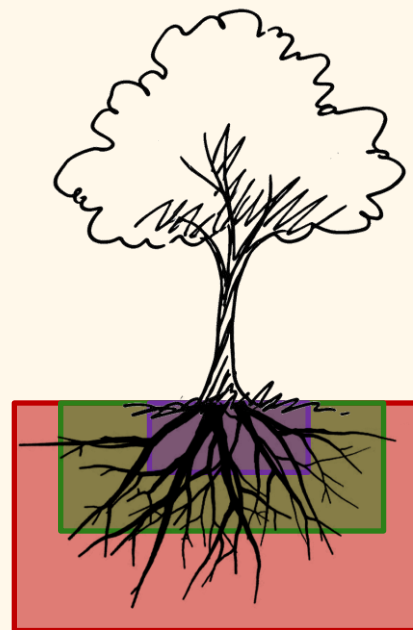
KOCKÁZATÉRTÉKELÉS

Favizsgálat

- általános favizsgálat
- **favédelmi hatásvizsgálat**
 - beruházás/rendezvény idejére történő favédelemhez, TKF alapján

Favizsgálat

- általános favizsgálat
- favédelmi hatásvizsgálat
- **jogi védettségű fák vizsgálata**
 - természetvédelmi oltalmú környezetben álló fák
 - örökségvédelmi oltalmú környezetben álló fák
 - egyedi oltalom alatt álló fák

Favizsgálat

- általános favizsgálat
- favédelmi hatásvizsgálat
- jogi védettségű fák vizsgálata
- **kárt okozó fa vizsgálata**
 - a fa által okozott kár esetén

Favizsgálat

- általános favizsgálat
- favédelmi hatásvizsgálat
- jogi védettségű fák vizsgálata
- kárt okozó fa vizsgálata
- **károsított fák vizsgálata**
 - a fában okozott kár esetén

Favizsgálat

- általános favizsgálat
- favédelmi hatásvizsgálat
- jogi védettségű fák vizsgálata
- kárt okozó fa vizsgálata
- károsított fák vizsgálata
- **post mortem favizsgálat**
 - elpusztult, kidőlt fa utólagos vizsgálata az okok feltárására

Favizsgálat

- általános favizsgálat
- favédelmi hatásvizsgálat
- jogi védettségű fák vizsgálata
- kárt okozó fa vizsgálata
- károsított fák vizsgálata
- *post mortem* favizsgálat

Favizsgálat

- általános favizsgálat
- favédelmi hatásvizsgálat
- jogi védettségű fák vizsgálata
- kárt okozó fa vizsgálata
- károsított fák vizsgálata
- *post mortem* favizsgálat
- **különleges értékű fák vizsgálata**
 - kulturális érték
 - ritkasági érték
 - növekményi érték

Kulturális érték

a környezetéhez egyedi módon kapcsolódó, települési környezetben élő fa

- emberek,
- történet,
- funkció...

Ritkasági érték

a vizsgált teljes állományon belül rendkívül kis számban előforduló, települési környezetben élő fa

- maximum 1%

Növekményi érték

a növekedési erélyéhez viszonyított, kiemelkedően nagy törzskörméretet elért települési környezetben élő fa

- törzskörméret minimum

LEHETŐSÉG, NEM KÖTELEZŐ

Kulturális érték

Kulturális különlegességi értékű fának az a fa minősülhet mely **legalább egy kulturális/közösségi szempont** alapján különleges értékűnek ítélt, mely szempont **dokumentálásra** került és azt a szempontot **tulajdonosa elismeri**.

- különleges esemény alkalmával ültetett fa,
- nevezetes személyek által, tiszteletükre, emlékükre ültetett fa,
- történelmi eseményhez kötődő fa,
- kulturális, szakrális helyszínhez, eseményhez köthető fa,
- kerttörténeti jelentőségű fa, helyi érdekesség
- egyedi alakú, növekedésű, lombszíneződésű fa,
- „Év fája” versenyben elismert fa.

STB...

Kulturális érték

Kulturális különlegességi értékű fának az a fa minősülhet mely **legalább egy kulturális/közösségi szempont** alapján különleges értékűnek ítélt, mely szempont **dokumentálásra** került és azt a szempontot **tulajdonosa elismeri**.

Cél:

- Állapot felmérése
- Kockázat megállapítása
- Kezelési javaslat

- **biztonságos megtartás a lehetséges legkisebb beavatkozással**
- **habitus megőrzése**
- **kultúrtörténeti dokumentálás**

Kulturális érték

Kulturális különlegességi értékű fának az a fa minősülhet mely **legalább egy kulturális/közösségi szempont** alapján különleges értékűnek ítélt, mely szempont **dokumentálásra** került és azt a szempontot **tulajdonosa elismeri**.

Cél:

- Állapot felmérése
- Kockázat megállapítása
- Kezelési javaslat
- **biztonságos megtartás a lehetséges legkisebb beavatkozással**
- **habitus megőrzése**
- **kultúrtörténeti dokumentálás**

Ápolás:

- **metszési és fasebészeti eljárások, csak korlátozottan alkalmazhatók**
- **környezeti feltételek nem változtathatók**
- **kivágás csak végső esetben**

Kulturális érték

Kulturális különlegességi értékű fának az a fa minősülhet mely **legalább egy kulturális/közösségi szempont** alapján különleges értékűnek ítélt, mely szempont **dokumentálásra** került és azt a szempontot **tulajdonosa elismeri**.

Lehetőség:

- jól kommunikálható
- helyi értéket teremt, felerősít
- történelmi, kulturális és szakmai hagyományőrzés
- ismeretterjesztés

Cél:

- Állapot felmérése
- Kockázat megállapítása
- Kezelési javaslat

- **biztonságos megtartás a lehetséges legkisebb beavatkozással**
- **habitus megőrzése**
- **kultúrtörténeti dokumentálás**

Ápolás:

- **metszési és fasebészeti eljárások, csak korlátozottan alkalmazhatók**
- **környezeti feltételek nem változtathatók**
- **kivágás csak végső esetben**

Kulturális érték

Kulturális különlegességi értékű fának az a fa minősülhet mely **legalább egy kulturális/közösségi szempont** alapján különleges értékűnek ítélt, mely szempont **dokumentálásra** került és azt a szempontot **tulajdonosa elismeri**.

Lehetőség:

- jól kommunikálható
- helyi értéket teremt, felerősít
- történelmi, kulturális és szakmai hagyományörzés
- ismeretterjesztés

A kulturális együttható általában **1,2**

- a kategória rendkívüli sokrétűség
- gyakori a jogi védettség vagy másik különleges értéki kategória párhuzamos megléte

$A \times B \times C \times D \times E \times M \times K$

Ritkasági érték

A ritkasági érték vizsgált állományon belüli **előfordulás**on alapszik, meghatározásának így csak **helyi szinten, saját élőhelyi környezetében** van relevanciája, országos léptékben nehezen értelmezhető a környezeti adottságok változatossága miatt. **Ritkasági érték inváziós fafaj nem lehet.**

- államilag elismert faiskolából származó,
- szaporítóanyagból nevelt,
- kertészeti módszerrel ültetett,
- vonatkozó helyi kataszterben nyilvántartott állományban **maximum 1% az előfordulása**

Ritkasági érték

A ritkasági érték vizsgált állományon belüli **előfordulás**on alapszik, meghatározásának így csak **helyi szinten, saját élőhelyi környezetében** van relevanciája, országos léptékben nehezen értelmezhető a környezeti adottságok változatossága miatt. **Ritkasági érték inváziós fafaj nem lehet.**

Cél:

- Állapot felmérése
- Kockázat megállapítása
- Kezelési javaslat

- **élőhelyi környezet bemutatása**
- **megtartáshoz szükséges életkörülményeinek javítása, védelme**
- **dendrológiai dokumentálás**
 - élőhelyi hasznosság
 - továbbtelepítési alkalmasság
 - szaporítás lehetőségek

Ritkasági érték

A ritkasági érték vizsgált állományon belüli **előfordulás**on alapszik, meghatározásának így csak **helyi szinten, saját élőhelyi környezetében** van relevanciája, országos léptékben nehezen értelmezhető a környezeti adottságok változatossága miatt. **Ritkasági érték inváziós fafaj nem lehet.**

Cél:

- Állapot felmérése
- Kockázat megállapítása
- Kezelési javaslat

- **élőhelyi környezet bemutatása**
- **megtartáshoz szükséges életkörülményeinek javítása, védelme**
- **dendrológiai dokumentálás**
 - élőhelyi hasznosság
 - továbbtelepítési alkalmasság
 - szaporítás lehetőségek

Ápolás:

- **metszési és fesebészeti eljárások, csak korlátozottan alkalmazhatók**
- **környezeti feltételek változtathatók**
- **kivágás csak végső esetben**
- **sajátosságok, egyedi igények**

Ritkasági érték

A ritkasági érték vizsgált állományon belüli **előfordulás**on alapszik, meghatározásának így csak **helyi szinten, saját élőhelyi környezetében** van relevanciája, országos léptékben nehezen értelmezhető a környezeti adottságok változatossága miatt. **Ritkasági érték inváziós fafaj nem lehet.**

Lehetőség:

- jól kommunikálható
- fókuszban a helyi állomány és körülményei
- a klímaváltozással járó helyi környezeti változások vizsgálata és az azokra való reagálás

Cél:

- Állapot felmérése
- Kockázat megállapítása
- Kezelési javaslat

- **élőhelyi környezet bemutatása**
- **megtartáshoz szükséges életkörülményeinek javítása, védelme**
- **dendrológiai dokumentálás**
 - élőhelyi hasznosság
 - továbbtelepítési alkalmasság
 - szaporítás lehetőségek

Ápolás:

- **metszési és fesebészeti eljárások, csak korlátozottan alkalmazhatók**
- **környezeti feltételek változtathatók**
- **kivágás csak végső esetben**
- **sajátosságok, egyedi igények**

Ritkasági érték

A ritkasági érték vizsgált állományon belüli **előfordulás**on alapszik, meghatározásának így csak **helyi szinten, saját élőhelyi környezetében** van relevanciája, országos léptékben nehezen értelmezhető a környezeti adottságok változatossága miatt. **Ritkasági érték inváziós fafaj nem lehet.**

Lehetőség:

- jól kommunikálható
- fókuszban a helyi állomány és körülményei
- a klímaváltozással járó helyi környezeti változások vizsgálata és az azokra való reagálás

A ritkasági együttható

előfordulás (%)	szorzó
1	1,1
0,8	1,2
0,6	1,3
0,4	1,4
0,2	1,5

$$A \times B \times C \times D \times E \times M \times R$$

Növekményi érték

Amennyiben a fa 1 m magasan mért törzskörmérete eléri a vonatkozó **növekedési erély**hez tartozó **törzskörméret-minimumot** akkor minősülhet növekmény alapján különleges értékű fának.

növekedési erély	minimum törzskörméret
lassú	250 cm
mérsékelt	300 cm
közepes	350 cm
erőteljes	400 cm
gyors	450 cm

Növekményi érték

Amennyiben a fa 1 m magasan mért törzskörmérete eléri a vonatkozó **növekedési erély**hez tartozó **törzskörméret-minimumot** akkor minősülhet növekmény alapján különleges értékű fának.

Cél:

- Állapot felmérése
- Kockázat megállapítása
- Kezelési javaslat

- **biztonságos megtartás a lehetséges legkisebb beavatkozással**
- **habitus megőrzése**
- **jellegzetességek részletes dokumentálása**
- **megtartáshoz szükséges életkörülményeinek javítása, védelme**

Növekményi érték

Amennyiben a fa 1 m magasan mért törzskörmérete eléri a vonatkozó **növekedési erély**hez tartozó **törzskörméret-minimumot** akkor minősülhet növekmény alapján különleges értékű fának.

Cél:

- Állapot felmérése
- Kockázat megállapítása
- Kezelési javaslat

- **biztonságos megtartás a lehetséges legkisebb beavatkozással**
- **habitus megőrzése**
- **jellegzetességek részletes dokumentálása**
- **megtartáshoz szükséges életkörülményeinek javítása, védelme**

Ápolás:

- **metszési és fasebészeti eljárások, csak korlátozottan alkalmazhatók**
- **környezeti feltételek változtathatók**
- **kivágás csak végső esetben**
- **romlott regenerációs képesség**

Növekményi érték

Amennyiben a fa 1 m magasan mért törzskörmérete eléri a vonatkozó **növekedési erély**hez tartozó **törzskörméret-minimumot** akkor minősülhet növekmény alapján különleges értékű fának.

Lehetőség:

- egyértelmű és egyszerűen eldönthető kategóriák
- nem szubjektív
- az egészségi állapot nem befolyásolja

Cél:

- Állapot felmérése
- Kockázat megállapítása
- Kezelési javaslat

- **biztonságos megtartás a lehetséges legkisebb beavatkozással**
- **habitus megőrzése**
- **jellegzetességek részletes dokumentálása**
- **megtartáshoz szükséges életkörülményeinek javítása, védelme**

Ápolás:

- **metszési és fasebészeti eljárások, csak korlátozottan alkalmazhatók**
- **környezeti feltételek változtathatók**
- **kivágás csak végső esetben**
- **romlott regenerációs képesség**

Növekményi érték

Amennyiben a fa 1 m magasan mért törzskörmérete eléri a vonatkozó **növekedési erély**hez tartozó **törzskörméret-minimumot** akkor minősülhet növekmény alapján különleges értékű fának.

Lehetőség:

- egyértelmű és egyszerűen eldönthető kategóriák
- nem szubjektív
- az egészségi állapot nem befolyásolja

A növekményi együttható

növ. erély	250	300	350	400	450	600
lassú	1,2	1,35	1,5	1,65	1,8	2
mérsékelt		1,2	1,35	1,5	1,65	1,8
közepes			1,2	1,35	1,5	1,65
erőteljes				1,2	1,35	1,5
gyors					1,2	1,35

$$A \times B \times C \times D \times E \times M \times N$$

Útmutató

- **Kategóriák ismertetése**
 - **Meghatározás**
 - **Vizsgálat**
 - **Értékszámítás**
- **Növekedési erély 1-5 lista**
- **Jellegzetességi dokumentáció sablon – 8 oldal**
 - **Használati segédlet**
- **Kódolt ábrasegédlet**
- **Favizsgálati mintaadatlapok**

Köszönöm a figyelmet!

FEBRUÁRI SZAKMAI NAPOK 2026

